

Runway mají přilákat letadla s nákladem

Autor: Nicholas R. Jeelvy

Kargo kulty patří mezi snad nejvíce fascinující fenomény světa: nová náboženství, jež se objevila na ostrůvcích rozestých v Pacifiku po odchodu japonských a amerických sil, které je za 2. světové války obsadily. Stoupenci těchto kultů napodobovali práci pozemní obsluhy letišť, aby tak přivolali nákladní letadla a jejich kýžený náklad. Dokonale zreprodukované přistávací dráhy i s ranvejemi a řídicími věžemi ze dřeva, chaluh, bláta a bambusu, „obsluhované“ domorodci, hrajícími si na pozemní letecký personál, vyrůstaly napříč Tichým oceánem v naději na zopakování kouzel bílého muže, který dokázal přivolat z nebes obří ptáky kladoucí obrovská hranatá vejce plná potravin, léků, oblečení i zbraní.

Člověk snadno propadne pocitu povýšené nadřazenosti vůči těmto divochům a jejich hloupým pověrám ohledně povahy nákladních letadel, ale než dáme volný průchod své aroganci, měli bychom si připomenout, že znepokojivě velká část bělochů, hlavně na politické pravici – a to

jak mainstreamové i v okrajovějších proudech – se ráda uchyluje k jistým formám kargo kultu, přesněji řečeno aktivitám, jejichž podstatě nerozumíme vůbec, nebo jen zčásti.

Podstata klasického kargo kultu spočívá v tom, že skutečná povaha napodobovaných věcí zůstává nejen nepochopená, ale pochopení dalece přesahuje možnosti jeho vyznavačů. Obyvatelé tichomořských ostrovů vidí bělochy, jak budují přistávací dráhu a řídicí věž, jak se na ní pohybují s vlajkami a světlicemi a jak zde následně přistává obrovský kovový pták, z jehož útrobu se vynořují další běloši s nákladem. Co už ale domorodec nevidí, je nesmírná průmyslová civilizace kdesi daleko, jež produkuje všechny materiály pro stavbu dráhy i věže, kovových ptáků i onen drahocenný náklad. Tyto věci nejsou pro ostrovana jen neviditelné, ale mimo rozsah jeho chápání. V jistém slova smyslu má pravdu – jsou to čáry, nebo by dost dobře mohly být.

Totožné schéma odhalujeme i v dnešních politických kargo kultech. Lidé politicky nezkušení a neobeznámení pozorují politické dění. Vidí, jak politici pronášejí proslovy, pořádají mítinky, slibují, kandidují a označují se za zástupce lidu. Předpokládají, že toto je politika, přestože se ve skutečnosti jedná pouze o veřejnosti nastavovanou tvář politiky. Pozorovatelé vidí, jak lidé jistým způsobem hlasují a tento způsob je dále podporován médii a v kultuře, z čehož soudí, že „politika je po proudu od kultury“, byť fakta **naznačují spíše opak**. A tak až toho „konečně mají dost“ nebo se „probudí“, rozhodují se lidé vzít věci do vlastních rukou a zapojit se do politiky.

Jelikož ale nevidí hlubší vrstvy politiky, věnují se jen jejím performativním, viditelným prvkům. Pracovití a dobře smýšlející muži a ženy obvykle středního věku, kteří věří v upřímnost, férovost, jasné vyjadřování i konání a vůbec všechny ty hezké věci, jež patří k životu v homogenní zemi s vysokým sociálním kapitálem, se rozhodují zapojit do politické činnosti. V jistém slova smyslu ale jen staví svou vlastní politickou verzi divošské přistávací dráhy ve snaze přivolat z nebes velké kovové ptáky, aniž by ale za sebou měli záštitu nesmírné průmyslové civilizace, nutné k dodání politického karga. Bez většího prodlení bývají nevyhnutelně a na hlavu poraženi zkušenou politickou mašinérií, jejíž chování se pokoušeli napodobovat.

V tomto ohledu nepostrádá pravicová politická akce všechna náležitá cinglárka politické akce, chybí jí ale infrastruktura a opravdová mocenská mašinérie, o níž se *globohomo* opírá při prosazování své vůle a dosahování hmatatelných politických vítězství. Její neodvratný neúspěch aktéry demoralizuje: někteří se snaží od politiky úplně odstříhnout, propadají zoufalství a věří, že celá věc je odsouzena ke zkáze. Jiní v kargo kultu vytrvávají a věří, že předepsané rituály jen neprovedli dostatečně přesně a často se je pokoušejí v omluvě krutých rozmarů **božstev demokracie** dále vycizelovat. Tato neproniknutelná božstva odměňují levici, nikoliv však už pravici, která ale i po své prohře vyhlásuje morální vítězství, jelikož alespoň provedla rituály řádným způsobem.

Rituály někdy bývají tak komicky neúčinné, až si musíte klást otázku, zda jsou tito lidé opravdu tak hloupí, nebo jestli snad neslouží coby nastrčená opozice. Naneštěstí obvykle není

úplně pravdivá ani jedna z možností. Podle všeho totiž **upřímně věří** v kult a skutečnou povahu mocenských machinací vidět a studovat opravdu nedokáže nebo ani nechťejí.

Aby člověk rozpoznal prvky kargo kultu v systémové pravici, nemusí být zrovna génius. O něco obtížnější však může být přiznat si a vyrovnat se s naším vlastním kargokultismem na pravici disidentské. Vidíme, co dělají levičáci a ve víře, že nám to přinese moc, je napodobujeme. Levice manipuluje jazykem, proto si musíme vytvořit svůj vlastní slovník. Levice pořádá pochody a svou násilností zastrašuje střední třídu, proto je v tom musíme napodobit, protože tudy vede cesta k moci. Levice vytváří hudbu, filmy, knihy i videohry obsahující její poselství, proto v tom musíme napodobit i zde, protože tudy vede cesta k moci (víte přece, že politika je po proudu od kultury, že ano?).

V celé úvaze ovšem chybí skutečnost, že levice může manipulovat jazyk a diktovat kulturu díky své všudypřítomnosti: všechna média a kulturní kanály současně začnou užívat nový výraz, koncept nebo cokoli jiného, což se tak stává součástí „kultury“. Bez této všudypřítomnosti by ale nikdo necítil tlak novoty přijmout. Levice tak může povykovat, pálit a loupit – nebo to outsourcovat svým **bioleninistickým** klientům – a žádných trablů se obávat nemusí, neboť se opírá o pevnou legální infrastrukturu, která ji před stíháním a trestem ochrání. Problém je v tom, že mediální hegemonie i právní infrastruktura nejsou vidět, přinejmenším ne hned a zřetelně a dokonce i když vidět jsou, prizmatem liberálně demokratické politiky je nelze uchopit a pochopit.

Mám tak trochu podezření, že fenomén politického kargokultismu má původ ve zvlátnostech fungování našich mozků, které jsou velmi skoupé na výdej energie. V praxi to znamená omezování kognitivní činnosti, která je energeticky nesmírně náročná, a tak kdykoliv a kdekoli je to možné, zvolí si mozek cestu rozpoznání a realizace namísto pozorování, analýzy, manipulace s koncepty a dalších forem hlubšího myšlení, protože ty jsou vysoce namáhavé a energeticky náročné. Většina našeho každodenního myšlení je tak prefabrikovaná, zpravidla někým jiným, kdo jej do naší hlavy vložil v průběhu vzdělávacího procesu.

Na tom samo o sobě není nic špatného. Neschopnost fungovat tímto procesovaným způsobem za pomoci prefabrikovaných myšlenkových vzorců je příznakem vážné mentální poruchy, které někdy říkáme autismus. Autista má obtíže zařadit koncepty do přihrádky „dokončené“ a následně je odtud v případě potřeby prostým rozpoznáním „vylovit“. Místo toho si je pokaždé musí znovu promyslet „od začátku“ – nebo, jak to vyjádřila **Temple Grandinová** – nedokáže přemýšlet o „kostelu“, jen o konkrétních kostelích. V jistém slova smyslu tak neschopnost vybavit a uplatnit prefabrikované koncepty připomíná pilota, který se musí znovu učit létat pokaždé, když se posadí do kokpitu. Nutnost spoléhat se na zjednodušené, naučené koncepty je bohužel ze své podstaty zjednodušením konceptu, které dále prohlubuje zjednodušení už dříve přítomné v důsledku konceptualizace pozorovaného jevu, což vede k nepřesnostem ve vnímání, rozhodování i aplikaci.

Máme-li to vyjádřit přímočařeji, když normální člověk narazí na problém, nepřistoupí k jeho pozorování v kontextu, aby induktivně vymyslel a aplikoval jeho řešení, ale mnohem spíš

uplatní kategorizaci a rozpoznávání: zběžně jej porovná s prefabrikovanou knihovnou známých problémů, zvolí nejbližší shodu a následně vybere řešení spárované s identifikovaným konceptem-problémem, které je aplikováno. Pokud funguje, vše je v nejlepším pořádku, když tomu tak ale není, povšimnul jsem si čehosi fascinujícího. Dojde-li k uskutečnění výše popsaného protokolu a problém ani tak nezmizí, člověk se obrací k nějaké autoritě pro radu, tj. napravení případných chyb, kterých se mohl dopustit při aplikaci rozpoznávacího protokolu, vyvolávání si řešení, jejich aplikaci atd. V profesionálním prostředí tato autorita problém buď vyřeší opravou protokolu, nebo jej pošle dál entitě typu specializovaného oddělení, které má za úkol vyřešit problém důsledným pozorováním a vypracováním řešení. To je poté vloženo do knihovny řešení dalšími lidmi, kteří o něm potřebují vědět.

Co když ale specializované oddělení – entita, která pro nás normální lidi problém vyřeší – jaksi není k maní? Musíme se spolehnout na své vlastní schopnosti řešit problém, které většinou nebývají valné. Dovednost problém nově vyřešit, ne jen aplikovat dříve vymyšlené řešení známého problému (většina lidí právě toto nazývá řešením problémů), je velice vzácná. Na základě vlastních pozorování bych umístil hranici kognitivních schopností, kdy je původní řešení problémů vůbec možné, až depresivně vysoko: někde kolem IQ 125 (průměrné bělošské IQ se pohybuje kolem stovky).

Krom toho jsou ke skutečnému řešení problémů třeba také jisté osobnostní rysy. Bez funkčního řešení lidé prostě pokračují v aplikaci toho, co už znají, byť to nefunguje a někdy dokonce na obranu tohoto svého marného činění vynakládají nezanedbatelné úsilí a na správnost aplikace tohoto nesprávného řešení cítí upřímnou hrdost (vzpomeňte si na jaderné inženýry z Černobylu, kteří si stále dokola jako mantru opakovali „udělali jsme všechno správně“). Nevyhnutelně dochází k tvrdé srážce s realitou a novému pokusu o řešení za pomoci starých, nefunkčních řešení. Když navíc po nějaké době převládnu úvahy v duchu **utopených nákladů**, jsou lidé o to méně ochotní vzdát se svého řešení a utvrzují se ve víře, že ho prostě jen neaplikovali správně. I když je nakonec zřízeno speciální oddělení, které se novým pohledem na problém pokusí dojít k novému řešení, lidé mu budou zatvrzele vzdorovat, dovolávat se svého vyššího postavení a hájit neúspěšná řešení, protože nic jiného nemají – jinak by museli uznat, že promarnili čas příslovečným cpaním čtverečku do kulaté díry.

Celou šlamastyku dále zhoršují dva fenomény typické pro pravici. Za prvé se politická pravice skládá především z lidí, kteří umějí poslouchat rozkazy, tj. aplikovat známá řešení na známé problémy a kteří jsou od přírody podezíraví k novinkám. Vysoce si cení kázně, píle a konformity. Kázeň, píle a konformita ovšem nejsou zrovna vlastnosti lidí schopných vymýšlet řešení.

Zadruhé, politická pravice coby převážně reakční a buržoazní fenomén postrádá zdroje potřebné pro zdoluhavý namáhavý proces vyvíjení řešení. Pravičáci jsou dokonce hrdí na svou politickou nezkušenost a to, že politiku nedělají profesionálně. Naparují se, „já normálně chodím do práce, víte“, jako by je to povyšovalo na profesionální politické myslitele. Protože jsou ale čas i kognitivní kapacity vzácné a omezené (a práce jich spotřebovává opravdu

hodně), nutně se rozvíjí a převládá myšlení typu „známe problém, známe řešení, takže buď zticha a aplikuj řešení ještě usilovněji“.

A tak se pravice uchyluje k politickému kargokultismu a donekonečna opakuje rituály, které jí podle jejího přesvědčení mají přinést moc i poté, co už bůhví pokolikáté selhaly. Pokud chceme vyhrát, musí to skončit. Vyzývám vás, abyste kdykoliv přemýšlíte o problému našeho hnutí nebo lidí, překonali nutkání přistupovat k němu i možnému řešení jako k něčemu důvěrně známému. Když se u toho přistihnete, zastavte se a na chvíli se zamyslete. Nechci po vás, abyste přišli se svým vlastním řešením, to dokáže jen hrstka. Raději vzdorujte nutkání utvrdit víru kargo kultistů, že jsme jen neprováděli rituál dostatečně správně a oddaně. Dívejte se na svět střízlivě a snažte se co možná nejvíc sledovat realitu takovou, jaká skutečně je. Jen jasnost uvažování nás může zachránit.

Úvaha Nicholase R. Jeelvyho *Cargo-Cult Politics* vyšla na stránkách Counter-Currents Publishing 5. srpna 2021.